

בוא וראה כמה החמירה התורה במעילה, ומה אם עצים ואבנים ועפר ואפר, כיון שנקרא שם אדון העולם עליהם בדברים בלבד, נתקדשו, וכל הנוהג בהם מנהג חול, מועל בה, ואפילו היה שוגג צריך כפרה.

קל וחומר למצוות שחקק לנו הקב"ה, שלא יבעט אדם בהן מפני שלא ידע טעמן, ולא יחפה דברים אשר לא כן על ה', ולא יחשב בהן מחשבתו בדברי החול, עיין שם דבריו המתוקים.

ומבואר מתוך דבריו הבהירים, שיסוד איסור מעילה, אינו מחמת שיש איסור הנאה מהקדש כמו ערלה וכמו כלאי הכרם וכו', אלא האיסור הוא שלא יזלזל וישוה הקודש לחול, ומשתמש בו בהקדש כמו שמשתמש בדברי חול, ומזה למד הרמב"ם דכמו כן חלילה להעריך מצוות ה' כמו מצות מלך בוד, ולא יחשוב שיוכל למצא סוף טעמי המצוות.

על פי דברי הרמב"ם אלו מפרש בשו"ת עונג יום טוב בהקדמה (אות ח') את הפסוק (דברי הימים י') וימת שאול במעלו אשר מעל בה' וגו' אשר לא שמע וגם לשאול באוב לדרוש. וצ"ב למה נקט לשון מעילה לגבי חטאו של שאול שלא הרג את אגג, ושאל באוב.

וביאר על פי דברי הרמב"ם אלו שגדר מעילה הוא שמשווה בין קודש לחול, וק"ו שלא יחשוב שהוא מבין טעמי המצוות. ומבאר שם באריכות שחטאיו של שאול נבעו מזה שהוא חשב שבאופנים כאלו וכאלו אין מצוות ה', ולזה מגיד עליו הכתוב שחטאו זה הי' כמו חטא של מעילה - שמשווה קודש לחול, שכאילו אפשר להבין ולהגדיר את המצוות בשכל האדם.

באבן האזל (הל' מעילה) כתב דלכאורה יש להבין, שהתינוח לגבי מעילה של נהנה מהקדש, הי' מזלזל בקודש ומשווה לחול, אבל במעילה שהוא מחמת הוצאה מרשות הקדש, מה השייכות לכאן.

וביאר עפ"י מה שאמר גדול א' לאחד מן המשכילים שהי' לו קושיות, שאין זה - "קושיות", אלא - "תירוצים", שמחפשים איך לפרוק מעליהם עול תורה ומצוות, וממילא יוצרים קושיות.

ובזה ביאר מ"ש בהגדה של פסח בתשובה לבן הרשע "לפי שהוציא את עצמו מן הכלל, כפר בעיקר", ולכאן הי' לו לומר להיפוך: "לפי שכפר בעיקר - הוציא עצמו מן הכלל" - ואמר "לכם" ולא לו.

אלא שזה הולך באמת להיפוך, לפי שהוציא עצמו מן הכלל, שאינו רוצה שיהי' עליו עול של תורה ומצוות, לכן - כפר בעיקר, ומחפש קושיות טענות ומענות.

ועי"ז יתבאר גם כאן שזה שמקשה קושיות, וחושב מחשבות לפרוץ גדר התורה שהם תלויים במקום או בזמן, הרי זה כעין הוצאה מרשות הקדש, שאינו רוצה להיות תחת רשות של הקב"ה.

כתב בהקדמת הספר סמיכת חכמים (עמ"ס ברכות): הובא בש"ך על התורה וז"ל, איש או אשה אשר יעשה מכל חטאת האדם וגו' [במדבר ה, ו], האדם הידוע היינו חטא אדם הראשון, ומעלה בה'